

Брюксел, 20.4.2016 г.
COM(2016) 230 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

**изпълнение на Европейската програма за сигурност с цел борба срещу тероризма
и подготвяне на условията за ефективен и истински Съюз на сигурност**

1. Въведение

Бомбените нападения, извършени на 22 март 2016 г. в Брюксел, за пореден път изтъкнаха риска за сигурността, пред който е изправена Европа поради тероризма. След ужасите в Мадрид, Лондон, Копенхаген и Париж те напомнят отново за необходимостта от амбициозна политика на ЕС в областта на сигурността, която да е съизмерима с мащаба на заплахите.

Полагането на усилия за гарантиране на високо равнище на сигурност за европейските граждани е една от целите, заложи в Договорите, и както заяви председателят Жан-Клод Юнкер в Политическите си насоки от 15 юли 2015 г., „обща европейска отговорност“. В епоха, в която тероризмът и други сериозни престъпления действат трансгранично, както Европейският съюз, така и неговите държави членки носят отговорност пред своите граждани да осигурят пространство на вътрешна сигурност, в което физическите лица са защитени, при пълно зачитане на основните права на ЕС. Отговорността по отношение на сигурността се носи първо от държавите членки¹, но те не са в състояние да се справят с транснационалните заплахи ефективно, ако действат самостоятелно. По тази причина на европейско равнище трябва да изградим инструментите, инфраструктурата и средата, в която националните органи могат да работят ефективно и действително го правят с цел преодоляване на общите предизвикателства: ефективен и истински Съюз на сигурност, в който правата и свободите на гражданите са добре защитени.

Европейската програма за сигурност осигури ясна рамка, чрез която ЕС да работи по-добре в областта на сигурността², и бе в основата на одобрението от Европейския съвет на обновената стратегия за вътрешна сигурност³. Тероризмът е един от нейните три приоритета, наред с организираната престъпност и киберпрестъпността. След нападенията в Брюксел Европейският парламент, министрите на правосъдието и вътрешните работи на държавите членки и Комисията се срещнаха⁴, за да подчертаят решимостта си да продължат работата по предвидените мерки и да задълбочат борбата срещу тероризма. По тази причина в настоящото съобщение, изготвено една година след представянето на Програмата, се прави преглед на постигнатия напредък по нейното изпълнение, що се отнася до приноса на ЕС за борбата с тероризма.

Европейският съюз е замислен да осигури за своите граждани пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници. Европейците трябва да се чувстват сигурни, че където и да се движат в рамките на Европа, тяхната свобода и сигурност са добре защитени при пълно зачитане на ценностите на Съюза, включително върховенството на закона и основните права. Във връзка с това в Договорите е предвидена необходимостта да се гарантира високо равнище на сигурност, включително чрез превантивни мерки и чрез координация и сътрудничество между полицейските, съдебните и други компетентни органи⁵. За тази цел ЕС и неговите държави членки трябва да надхвърлят концепцията за сътрудничество⁶ с цел защита на

¹ Член 72 от ДФЕС.

² COM(2015) 185 final, 28 април 2015 г.

³ Заключение на Европейския съвет от 26 юни 2015 г. (EUCO 22/15).

⁴ Съвместно изявление от 24 март 2016 г.

⁵ Член 67, параграф 3 от ДФЕС.

⁶ При специалните условия на Протокол 22, що се отнася до Дания, и Протоколи 21 и 36, що се отнася до Обединеното кралство и Ирландия, които допускат, но не изискват тези две държави членки да се

вътрешната сигурност на дадена държава и да стигнат до идеята за защита на колективната сигурност на Съюза като цяло.

Когато става дума за най-тежките форми на престъпност и тероризъм, вътрешната сигурност на една държава членка е вътрешната сигурност на всички държави членки. Както председателят Юнкер заяви неотдавна в Парламента на 12 април 2016 г., време е за действие. В областта на сигурността, както и в много други области в Европа, разпокъсаността ни прави уязвими. Европа се нуждае от истински Съюз на сигурност. В един Съюз на сигурност полицейски служител в една държава членка следва по подразбиране да споделя релевантна информация с колегите си през граница, както би направил с колегите си на територията на своята държава. Това налага радикална промяна в две отношения. На европейско равнище трябва спешно да преодолеем оставащите пропуски, разпокъсаността и оперативните ограничения на използваните инструменти за обмен на информация, да гарантираме, че структурите за сътрудничество са възможно най-ефективни, и да гарантираме, че европейското законодателство за борба със занимаващите се с тероризъм престъпници и с тяхната дейност е актуално и надеждно. Това е необходимо, за да се създадат среда на доверие между националните органи и правните и практическите инструменти, които им позволяват да работят съвместно за преодоляване на общите предизвикателства. Общата добавена стойност от един Съюз на сигурност зависи съществено от начина, по който се използват тези инструменти и структури за премахване на бъдещите пропуски на оперативно равнище и запълване на липсите в полицейското разузнаване. Това налага промяна на равнището на държавите членки в културата на техните правоприлагащи органи — до последния полицай, за да бъде придобит навикът за систематично сътрудничество и споделяне на информация. Чувството за обща отговорност и волята и капацитетът за превръщането му в действия са от съществено значение за преодоляването на разпокъсаността, от която терористите и престъпниците се възползват толкова ефективно.

Изпълнението на Европейската програма за сигурност вече доста е напреднало⁷. Сега държавите членки и институциите на ЕС трябва отново да удвоят усилията си, за да обезпечат пълното ѝ изпълнение и да постигнат реални резултати без по-нататъшно забавяне. В същото време многобройните и припокриващи се предизвикателства, пред които е изправена Европа днес, свързани с нестабилността в съседните ни държави и по-широкообхватните глобални сили, означават, че сега е време да се направи равносметка на постигнатото по Програмата, успоредно с по-широкообхватните промени в областта на политиката, по-специално: действията, предприемани в контекста на Европейската програма за миграцията, цифровия единен пазар, енергийния съюз и за борба с хибридните заплахи. С помощта на тези връзки и като се координира по-добре, Съюзът може да бъде по-устойчив, да реагира по-бързо и да бъде по-добре подготвен в съответствие със заключенията на Съвета относно обновената стратегия за вътрешна сигурност на Европейския съюз за периода 2015—2020 г.⁸

Поради това целта на настоящото съобщение е двойка. Първо, да се оцени изпълнението на Европейската програма за сигурност по отношение на специфични оперативни въпроси и да се установи къде има пропуски в изпълнението в областта на

включват в инициативи в област на политиката „свобода, сигурност и правосъдие“, като същевременно се съблюдава тяхната съгласуваност и практическото им функциониране.

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-1062_en.htm.

⁸ Заключение на Съвета от юни 2015 г. (9798/15).

борбата срещу тероризма. Второ, да се установи какви действия все още са необходими за запълване на тези пропуски и основавайки се на съществуващите инструменти, да се разработят нови постоянни структури за сътрудничество между оперативните служби, които отговарят за борбата с тероризма, за да се обедини работата на Европол, Евроюст, разузнавателните служби, полицейските сили и съдебните органи. То определя пътната карта за подготвяне на условията за оперативен и ефективен Съюз на сигурност, който увеличава колективния ни капацитет за борба с терористичната заплаха.

2. Отчитане на всички измерения на терористичната заплаха

В областта на борбата с тероризма и радикализацията Европейската програма за сигурност има за цел да бъдат извършени целенасочени оперативни действия в специфични области на риск, за да бъдат постигнати незабавни подобрения на колективната способност на ЕС за противодействие на тероризма. Въпреки че много от действията вече се изпълняват, неотдавнашните нападения показаха повтарящи се модели.

В много случаи те бяха извършени от радикализирани, известни лица, често с минало в организираната престъпност, представляващи риск за сигурността поради способността им да се движат безпрепятствено в рамките на държавите членки и между тях или да се завръщат от трети държави. Това се наблюдава дори когато движенията им са били съобщени в базите данни на правоприлагащите органи или са били известни на разузнавателните служби. Някои от лицата, участвали в нападенията, вече са били издирвани от правоприлагащите органи, но са могли да се възползват от логистичната подкрепа на местни мрежи, което им е позволило да останат скрити и да планират нападенията. Нападенията са били белязани също от способността на извършителите да произведат големи количества взривни вещества, благодарение на достъпа им до значителни количества прекурсори и пиротехнически устройства. Терористите са имали също така незаконен достъп до големи количества бойни оръжия и боеприпаси. На последно място, нападенията доказаха способността на извършителите да насочват действията си срещу критични инфраструктури и големи обществени пространства и да извършват нападения над тях в различни държави членки въпреки вече прилаганите мерки за защита.

Тези престъпни дейности попадат в обхвата на действията за борба с тероризма и организираната престъпност, вече набелязани в Европейската програма за сигурност. В рамките на приоритета, свързан с борбата срещу тероризма, Европейската програма за сигурност е насочена към заплахата, която представляват завръщащите се чуждестранни бойци терористи, към предотвратяването на радикализацията и към санкционирането на терористите и техните поддръжници. Тя подчерта значението на пресичането на достъпа на терористите до финансови средства, огнестрелни оръжия и взривни вещества, на подобряването на защитата на гражданите и критичните инфраструктури и на предприемането на мерки по отношение на външното измерение на борбата срещу тероризма извън границите на ЕС. Тя подчерта също значението на по-добрия обмен на информация за ефективното проследяване на лицата, участващи в терористични дейности. Ето защо пълното изпълнение на Европейската програма за сигурност е от съществено значение за постигането на конкретни подобрения в тези области.

Тези ключови области, на които се обръща внимание, бяха подсилени чрез планове за действие, приети през декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества⁹, през февруари 2016 г. относно засилването на борбата с финансирането на тероризма¹⁰, както и в Съобщението на Комисията от 6 април 2016 г. относно по-надеждни и по-интелигентни информационни системи в областта на границите и сигурността¹¹.

2.1 Справяне със заплахата, която представляват завръщащите се чуждестранни бойци терористи

Съгласно неотдавна проведено проучване¹², от наброяващите 4 000 чуждестранни бойци, за които се счита, че идват от държави — членки на ЕС, около 30 % са се завърнали в държавите си на произход. Завърнали се чуждестранни бойци са свързани с терористичните нападения, извършени през 2015 г. и 2016 г. Някои от чуждестранните бойци са получили инструкции да се върнат в Европа, за да извършват терористични нападения, да разпространяват пропаганда на Даеш и да радикализират и набират нови лица.

Първият приоритет е националните органи да бъдат информирани за движенията на чуждестранните бойци терористи — както напускащите, така и пристигащите, и да споделят тази информация помежду си и с агенциите на ЕС. Комисията предложи няколко мерки, които държавите членки трябва бързо да приемат и приложат:

- Шенгенска информационна система: тази система е най-голямата база данни, свързана със сигурността, в Европа. Тя съдържа над 64 милиона сигнала, въведени от 29 европейски държави. Националните органи са извършили 3 милиарда търсения в базата данни през 2015 г. Това представлява увеличение с 300 % в сравнение с юни 2013 г. През юни 2016 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи ще разгледа начините за преодоляване на оперативните проблеми с Шенгенската информационна система във връзка с чуждестранните бойци терористи. По-късно тази година Комисията ще предложи изменение на Шенгенската информационна система във връзка с връщането на незаконни мигранти и забраните за влизане, използването на лицеви изображения за биометрична идентификация и създаването на нови сигнали за издирвани неизвестни лица, което ще подобри добавената стойност на системата за целите на правоприлагането¹³. До средата на 2017 г. тя ще добави в системата също функция за автоматизирано търсене на пръстови отпечатъци, както вече е предвидено в действащата нормативна уредба. Междувременно държавите членки следва да въвеждат в системата сигнали във връзка с всички мерки, свързани с експулсиране, отказ за влизане или принудително отвеждане на лица от територията на държава членка.

⁹ COM(2015) 624 final, 2 декември 2015 г.

¹⁰ COM(2016) 50 final, 2 февруари 2016 г.

¹¹ COM(2016) 205 final, 6 април 2016 г.

¹² http://icct.nl/wp-content/uploads/2016/03/ICCT-Report_Foreign-Fighters-Phenomenon-in-the-EU_1-April-2016_including-AnnexesLinks.pdf.

¹³ Вж. също точка 4 по-долу.

- Общи показатели за риска: През юни 2015 г. Комисията изготви първия набор от общи показатели за риска във връзка с чуждестранните бойци терористи с цел откриване на пътуванията с цел тероризъм¹⁴. Общите показатели за риска и насоките от Frontex понастоящем подпомагат работата на националните гранични органи при извършването на проверки на физически лица.
- По-надеждни външни граници: След като бъде приета от съзаконодателите най-късно до юни, предложената европейска гранична и брегова охрана¹⁵ ще осигури нова фаза в интегрираното управление на границите и ще повиши общите стандарти по външната граница. Комисията внесе също така предложения за изменение на Кодекса на шенгенските граници¹⁶ с цел налагане на задължението за извършване на систематични проверки в съответните бази данни на правоприлагащите органи по външните граници за всички лица, включително гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, за да бъдат търсени лицата, които представляват заплаха за обществения ред и вътрешната сигурност. Комисията измени също така Шенгенския наръчник, за да поясни понятието „несистематични проверки“, и предостави насоки, които да помогнат на граничните служители да изземват невалидните документи.
- Горещи точки: Някои терористи се опитаха да се възползват от големите незаконни потоци от лица по външните граници на ЕС през последните месеци. Подходът на горещите точки помага за идентифицирането на лицата, които представляват заплаха за сигурността на ЕС, и за отделянето им от лицата, които се нуждаят от закрила. Работният процес в горещите точки и процесът на преместване включват интегрирани и систематични проверки за сигурност¹⁷ с подкрепа, предоставена от Frontex и Европол, по отношение на регистрирането и снемането на пръстови отпечатъци на пристигащите.
- В предложението на Комисията за Директива относно борбата с тероризма¹⁸ (вж. точка 2.3 по-долу) са включени нови престъпления, свързани с пътуване в чужбина, до и в рамките на ЕС с цел тероризъм¹⁹. Равнището на амбиция на предложението на Комисията трябва да бъде запазено в законодателния процес, за да бъдат предприети подходящи мерки срещу заплахата, която представляват по-специално връщащите се в ЕС терористи.

Необходими са и допълнителни стъпки: От съществено значение е всички завръщащи се чуждестранни бойци да бъдат идентифицирани, интервюирани и проверени, за да

¹⁴ Този набор от общи показатели за риска бе разработен в тясно сътрудничество с националните експерти, ЕСВД, агенциите на ЕС и Интерпол.

¹⁵ COM(2015) 671 final, 15 декември 2015 г.

¹⁶ COM(2015) 670 final, 15 декември 2015 г.

¹⁷ В контекста на горещите точки и преместването съществуват три различни вида проверки за сигурност: 1) физически проверки и проверки на личните принадлежности, 2) проверки в различни национални и международни бази данни (по-специално Шенгенската информационна система и базата данни на Интерпол относно откраднати или изчезнали документи за пътуване — SLTD) и 3) когато са налице признаци за наличието на основания за изключване или на заплаха за сигурността и обществения ред, по отношение на кандидатите за убежище могат да бъдат направени вторични проверки в базите данни посредством интервюта и интернет и социалните медии.

¹⁸ COM(2015) 625 final, 2 декември 2015 г.

¹⁹ По-специално резолюциите на Съвета за сигурност на ООН и Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма.

бъде оценен рискът, който те представляват. За тези, за които се счита, че са опасни, следва да не се допуска възможността да се укрят. Информацията за завърналите се лица следва систематично да се предоставя на Европейския център за борба с тероризма в Европол и на другите държави членки посредством Шенгенската информационна система.

Освен това Директивата относно използването на резервационни данни на пътниците (PNR) следва спешно да бъде официално приета от Съвета и приложена²⁰.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- Да въведат систематично цялата информация, свързана с тероризма, в Шенгенската информационна система. Цялата съответна информация, свързана с лица и предмети, следва да бъде ясно обозначена като „дейност, свързана с тероризъм“.
- Да уведомяват систематично Европейския център за борба с тероризма на Европол за завърналите се лица.
- Да прилагат общите показатели за риска при граничните проверки.
- Да осигуряват систематично регистриране и проверки за сигурност на всички пристигащи в горещите точки и да командироваат необходимите експерти в Европол и Frontex.
- Да провеждат систематични интервюта и проверка на всички завръщащи се, за да оценят риска, който те представляват.
- Спешно да приемат в рамките на Съвета Директивата за резервационните данни на пътниците и да я приложат.

Европейският парламент и Съветът следва:

- Най-късно до юни 2016 г. да приемат предложенията на Комисията за Директива относно борбата с тероризма, за европейската гранична и брегова охрана и за промени в Кодекса на шенгенските граници, като запазят високо равнище на амбиция.

Комисията:

- До юни 2016 г. ще подготви в сътрудничество с председателството оперативни мерки за по-добро използване на Шенгенската информационна система във връзка с чуждестранните бойци терористи.
- До края на 2016 г. ще предложи да бъде изменена Шенгенската информационна система, за да се подобри добавената ѝ стойност за целите на правоприлагането.
- До октомври 2016 г. ще изготви решение за изпълнение относно оперативната съвместимост на звената за данни за пътниците с цел обмяната на резервационните данни на пътниците.

2.2 Предотвратяване на радикализацията и борба с нея

²⁰ Резервационните данни на пътниците не служат само за решаването на проблема с чуждестранните бойци терористи. Те обаче представляват особен интерес в този контекст.

По-голямата част от заподозрените в тероризъм лица, участвали в нападенията в Париж и Брюксел, са граждани на ЕС, радикализирани с тласкаци към насилие идеологии, които изрично отхвърлят общите европейски ценности. Първостепенният приоритет трябва да бъде предотвратяването на радикализирането на нови лица и това да се гарантира, че вече радикализираните лица участват в програми за дерадикализация и не им се позволява да разпространяват терористична пропаганда и речи, подбуждащи към омраза.

Комисията е предприела действия в следните области, които действия държавите членки трябва сега да приложат на практика на оперативно равнище:

- Център за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията: Центърът бе създаден на 1 октомври 2015 г., за да се увеличи подкрепата за държавите членки и за третите държави от приоритетно значение. Той бе подсилен с бюджет от 25 милиона евро за следващите 5 години.
- Терористична пропаганда и речи, подбуждащи към омраза, в интернет: Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет бе създадено на 1 юли 2015 г. в Европол за борба с терористичните материали онлайн. То е разгледало над 4 700 материала в 45 платформи и е подало над 3 200 сигнала до интернет компании да заличат съдържание, като в 91 % от случаите съответното съдържание е било заличено. Държавите членки следва да командирова експерти в Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет. Интернет форумът на ЕС започна да функционира през декември 2015 г. като партньорство с интернет индустрията, за да се ограничи достъпът до терористични материали онлайн и да се увеличи обемът на ефективните послания за противодействие на пропагандата, като Комисията подкрепя дейностите за насърчаване на ефективните алтернативни послания за противодействие на пропагандата. Понастоящем интернет индустрията разработва с пълноценното участие на Европол Съвместна платформа за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет, която ще работи за разрешаване на проблема, при който материал, заличен от един сайт, бива качен на друг. Програмата за целия ЕС „Увеличаване на правата на гражданското общество“ ще осигури подкрепа за максимално увеличаване на ефективността на кампаниите за алтернативни послания. За тези две инициативи са осигурени 10 милиона евро по линия на фонд „Вътрешна сигурност“. Освен това Комисията засилва работата за решаване на проблема, който представляват онлайн речите, подбуждащи към омраза, в сътрудничество с интернет компаниите, държавите членки и гражданското общество и ще докладва за постигнатия напредък по този въпрос, наред с други, в предстоящо съобщение относно предотвратяването на радикализацията.
- Предприемане на мерки срещу радикализацията в затворите: Младите хора, които може да са престъпили закона за първи път или да са изпратени в затвор за дребни престъпления, са особено податливи на радикализиране или вербуване за тероризъм. Комисията е предоставила 8 милиона евро за 2015 г. и 2016 г. за изпълнение на заключенията на Съвета²¹, осигурявайки финансиране за разработването на програми за реабилитация и дерадикализация във и извън

²¹ Заключение на Съвета от 20 ноември 2015 г. (845/15).

затворите, за инструментите за оценка на риска и за обучението на специалисти. Държавите членки трябва да изразходват тези средства разумно, като се уверят, че усилията са насочени към най-податливите групи по ефикасен начин.

- Предотвратяване на радикализацията чрез образование и информационни дейности, насочени към младежта: в рамките на програмата „Еразъм+“ сега се дава приоритет на проекти за стимулиране на приобщаването и популяризиране на основните ценности. За тази цел са заделени до 400 милиона евро, а през месец март бе публикувана специална покана на стойност 13 милиона евро за установяване и разпространение на най-добри практики. Комисията ще стартира и широкомащабни програми за виртуален обмен с трети държави с цел насърчаване на межкултурното разбирателство между учителите, децата и младите хора, и по-конкретно чрез програмите „Електронно побратимяване“ и „Еразъм+“.

Основните участници в борбата срещу радикализацията са по необходимост на местно равнище и за държавите членки трябва да бъде приоритет да открият и ангажират събеседници на местно равнище, които разполагат с достатъчно влияние и са подходящо обучени да предават послания за противодействие на радикализацията и да представят алтернативни модели на тези, разпространявани от радикалните проповедници и от групи на организираната престъпност.

В допълнение към тези превантивни и образователни мерки срещу радикализацията, е необходим подход, ориентиран в по-голяма степен към сигурността, за да се обезпечи обменът на информация между държавите членки за освободените осъдени лица, заподозрени в радикализация, или за известни радикалисти с цел да се осигурят наблюдение и подходящи мерки по отношение на лицата, които представляват висок риск.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- Да подпомагат активно националните и местните инициативи за предотвратяване на радикализацията и обучение на специалисти и местни участници и да използват по възможно най-добрия начин наличните средства от ЕС.
- Да командирова незабавно експерти в Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет.
- Да обменят проактивно с другите държави членки цялата релевантна информация за освободените осъдени лица, заподозрени в радикализация, или за известни радикалисти с цел да се осигури наблюдение на лицата, които представляват висок риск.

Комисията:

- Ще приеме съобщение относно предотвратяването на радикализацията през второто тримесечие на 2016 г.
- Ще осъществи бързо, в партньорство със сектора, конкретните действия, предвидени в пътната карта за 2016 г., разработена в контекста на интернет форума на ЕС.

2.3 Санкциониране на терористите и техните поддръжници

Неотдавнашните събития показаха, че терористите разчитат на местна подкрепа. В допълнение към посланията за противодействие на терористичната пропаганда и радикализацията комуникационните кампании следва да съдържат ясна информация, че помагачеството и подбудителството към терористични престъпления, като например осигуряването на жилище, транспорт или материална подкрепа на терористи, или публичното провокиране към извършване на терористично престъпление са също престъпления, свързани с тероризъм, които ще бъдат тежко санкционирани. Съществува законодателство на ЕС с цел е да се гарантира, че такова поведение е престъпление в целия Съюз²², и предложението на Комисията за Директива относно борбата с тероризма ще подсили тази уредба, като добави към нея престъпленията, свързани с пътуването с цел тероризъм, пасивното обучение, финансирането, оказването на материална подкрепа от какъвто и да е вид и улесняването. Благодарение на директивата тези престъпления ще подлежат на общи за всички държави членки минимални санкции. Предложението съдържа също специфични разпоредби за правата на жертвите на тероризъм. Комисията призовава Европейския парламент и Съвета да приключат бързо работата си по тази директива²³.

Ключов елемент за успешното предотвратяване, разследване и наказателно преследване на тежки престъпления, на организираната престъпност и на престъпления, свързани с тероризъм, е бързото осигуряване и сдобиване с цифрови доказателства, както беше изтъкнато в съвместното изявление от 24 март 2016 г. на министрите на ЕС на правосъдието и вътрешните работи и представителите на институциите на ЕС във връзка с терористичните нападения в Брюксел²⁴. Необходимата информация често се съхранява от частни дружества, на техните сървъри, които често се намират извън територията на разследващия правоприлагащ орган, а следователно и извън неговата компетентност. Освен чрез процедури за взаимна правна помощ и няколко ограничени правила в международни споразумения, не съществува хармонизиран подход за начина на получаване на достъп до такава информация. В резултат на това са се развили най-разнообразни национални подходи, което води до проблеми за разследването. Комисията ще работи с частния сектор, за да се улесни сътрудничеството въз основа на общо разбирателство в целия ЕС по отношение на достъпа до електронната информация и електронните доказателства, и ще предложи решения, включително правен инструмент, ако е необходимо.

Следващи стъпки:

Европейският парламент и Съветът следва:

- До юни 2016 г. да приключат приоритетно обсъжданията на предложението на Комисията за Директива относно борбата с тероризма и да запазят високо равнище на амбиция.

²² Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР относно борбата срещу тероризма.

²³ Вж. също точка 1 по-горе.

²⁴ <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march>.

Комисията:

- До лятото на 2017 г. ще предложи решения, включително законодателство, ако е необходимо, за решаване на проблемите с получаването на цифрови доказателства във връзка с наказателни разследвания.

2.4 Подобряване на обмена на информация

Трябва известните престъпници и лицата с установена самоличност, които се считат за потенциално опасни, да не могат да се укриват. В Европейската програма за сигурност вече са предложени мерки за преодоляване на основните предизвикателства пред ефективните и устойчиви действия на равнище ЕС за борба с тероризма и организираната престъпност, по-специално чрез по-добър обмен на информация между правоприлагащите органи на държавите членки и с агенциите на ЕС и чрез подобряване на оперативната съвместимост на съответните бази данни и информационни системи.

Комисията внесе редица предложения за справяне с тези предизвикателства. Наличието на общи правила за защитата на данните ще позволи на правоприлагащите и съдебните органи да си сътрудничат по-ефективно, както и да се изгради доверие и да се осигури правна сигурност. Директивата за защита на данните, предназначена за полицейските органи и органите на наказателното правосъдие и приета на 14 април 2016 г., трябва бързо да бъде транспонирана. В допълнение Европейският съюз договори със Съединените щати международно рамково споразумение (наричано „Рамковото споразумение за защита на данните“), за да се осигури висока защита на личните данни, предавани между ЕС и САЩ с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на престъпления, включително тероризъм. Споразумението следва да бъде сключено бързо.

Сега Европейският парламент и Съветът трябва бързо да приемат законодателните предложения, а държавите членки трябва да ускорят прилагането на съществуващите системи и структури за обмен на информация:

- Окончателното приемане на преработения Регламент за Европол, който ще започне да се прилага от пролетта на 2017 г., ще представлява решителна стъпка към превръщането на Европол в център за обмена на информация между правоприлагащите органи в ЕС.
- Европейският център за борба с тероризма в Европол започна работа през януари 2016 г., за да оказва подкрепа в борбата срещу тероризма и радикализацията чрез засилване на координацията и сътрудничеството между съответните органи и осигуряване на сигурна комуникационна среда²⁵. Държавите членки трябва спешно да предоставят достатъчно експертни знания в съответствие със съвместното изявление от 24 март 2016 г. на министрите на ЕС

²⁵ ²⁵Комисията предложи Европейският център за борба с тероризма да бъде подсилен с 25 допълнителни специални длъжности, 10 души външен персонал и съответните бюджетни кредити за борба с тероризма през 2016 г., които бяха разрешени в коригирания бюджет, одобрен на 13 април 2016 г.

на правосъдието и вътрешните работи и представители на институциите на ЕС²⁶. Европейският център за борба с тероризма сега трябва да бъде подсилен, за да действа като разузнавателен център на правоприлагащите органи, служещ за анализ на тероризма и оценка на заплахите, и за да се подпомогне разработването на оперативни планове за борба срещу тероризма. Комисията ще предложи инициативи за това как Центърът да се превърне в по-силна структура, която разполага с капацитет за съвместно оперативно планиране, оценки на заплахите и координиране на разузнавателната информация в областта на правоприлагането, в която работят служители от отговорните институции на държавите членки и от Комисията и която подлежи на прилагането на подходящи механизми за демократичен контрол. След това Центърът и Центърът на ЕС за анализ на информация следва да започнат работа. Тази работа се подпомага от Комисията и се осъществява в тясно сътрудничество с групата на националните служби за сигурност по въпросите на борбата срещу тероризма. Европейският център за борба с тероризма и Центърът за анализ и информация следва спешно да започнат да разработват съвместни оценки на заплахите от тероризъм и радикализация.

- В наскоро публикуваното Съобщение относно по-надеждни и по-интелигентни информационни системи в областта на границите и сигурността²⁷ се започват дискусия и процес за начина, по който да бъдат преодолените слабостите в настоящите системи за данни, пропуските в архитектурата и ограничената оперативна съвместимост, взаимосвързаност и достъп, при пълно съблюдаване на правилата за защита на данните. Това може да доведе до създаването на европейско общо хранилище на данни и до интегрирано на равнище ЕС управление на биометричните лични данни за пътуването, миграцията и сигурността. Необходимо е тази работа да бъде ускорена.
- Комисията отправи също предложение за Система на ЕС за влизане/излизане за външната граница на ЕС²⁸, която използва биометрични данни и осигурява на правоприлагащите органи достъп и оперативна съвместимост с други системи (по-конкретно с Визовата информационна система).
- Трансграничният обмен на информация е от първостепенно значение за правоприлагането в рамките на ЕС. Съществуващата рамка от Прюм трябва да бъде приложена и използвана в пълна степен. Тя предлага автоматизирано сравняване на ДНК профили, данни за пръстови отпечатъци и данни за регистрацията на превозни средства. Приоритет трябва да бъде също по-систематичното и по-последователно използване на базата данни на Интерпол относно откраднати или изчезнали документи за пътуване.
- Включване на гражданите на трети държави в обхвата на Европейската информационна система за съдимост: Европейският парламент и Съветът следва да приемат предложението на Комисията за изменение на системата на ЕС за обмен на информация за осъдителни присъди, за да бъде включен в нея обменът на информация за съдържанието на съдебните досиета на граждани на трети държави.

²⁶ <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march>

²⁷ COM(2016) 205 final, 6 април 2016 г.

²⁸ COM(2016) 194 final, 6 април 2016 г.

- Компетентност по отношение на достъпа до цифрови доказателства: Комисията ще работи с Европейския парламент и Съвета, въз основа на консултация с експерти и други заинтересовани страни, за да разработи общ подход на ЕС към определянето на компетентността на правоприлагащите органи, когато те имат пряк достъп до данните, съхранявани или намиращи се в чужбина (т.е. ще обмисли алтернативни привръзки, различни от принципа на териториалност).

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- Да увеличат броя на експертите, командировани в Европейския център за борба с тероризма.
- Незабавно да осигурят пълното прилагане на рамката от Прюм и да използват по-систематично и по-последователно базата данни на Интерпол относно откраднати или изчезнали документи за пътуване.

Европейският парламент и Съветът следва:

- До юни 2016 г. бързо да приключат с приемането на изменения Регламент за Европол.
- До края на 2016 г. да постигнат съгласие по предложенията на Комисията за Система на ЕС за влизане/излизане и за приоритетно включване на гражданите на трети държави в обхвата на Европейската информационна система за съдимост.

Комисията:

- До есента на 2016 г. ще представи инициативи за модернизирание на Европейския център за борба с тероризма.
- До май 2016 г. ще създаде експертна група, която да направи предложения за подобряване и/или развиване на съществуващите информационни системи, за попълване на информационните пропуски и за постигане на оперативна съвместимост на информационните системи, както е посочено в Съобщението „По-надеждни и по-интелигентни информационни системи в областта на границите и сигурността“, като се следват амбициозни срокове.
- Ще използва правомощията си съгласно Договорите, за да осигури правилното прилагане на достиженията на правото на ЕС.

2.5 Пресичане на достъпа на терористите до огнестрелни оръжия и взривни вещества

Изключително важно е да се ограничи достъпът на терористите до прекурсорите и детонаторите на взривни вещества. Комисията вече е установила значителни пропуски²⁹ в прилагането от страна на държавите членки на Регламент № 98/2013

²⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_measures_en.pdf.

относно прекурсорите на взривни вещества³⁰ и предприема мерки за решаване на проблема. Комисията ще направи оценка на необходимостта от преразглеждане на този регламент през 2016 г. Сигурността на запасите от взривни вещества, както на гражданските, така и на военните, е друг основен елемент.

Достъпът на терористите до автоматични оръжия продължава да бъде сериозен проблем. „Вратичката“, която даваше възможност за повторно активиране на огнестрелни оръжия, вече е затворена с приемането от Комисията на 18 ноември 2015 г. на регламента за изпълнение относно общи стандарти за дезактивиране на огнестрелни оръжия³¹. Той започна да се прилага на 8 април 2016 г. и чрез него ще се следи за това дезактивираните огнестрелни оръжия да се привеждат в състояние на необратима нефункционалност.

В допълнение към това на 18 ноември 2015 г. Комисията представи предложение за преразглеждане на Директива 91/477/ЕИО относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие³². Това предложение има за цел да ограничи наличието на някои от най-мощните видове полуавтоматични оръжия и на такива, които могат лесно да бъдат преобразувани в автоматични оръжия, както и да засили обмена на информация между държавите членки, проследимостта и правилата за маркиране на огнестрелните оръжия. Приемането му от Европейския парламент и Съвета следва да бъде приоритет, за да се допълнят действията, предприети срещу повторното активиране и контрабандата на бойни оръжия.

Най-голямото предизвикателство обаче остават незаконните оръжия. Набавянето на контрабандно оръжие от съседните региони продължава да бъде голям проблем, като рискът от появата на нови източници също трябва да се сведе до минимум. Подробни мерки за ограничаване на достъпа до незаконни огнестрелни оръжия и взривни вещества, засилване на оперативното сътрудничество и подобряване на събирането и обмена на оперативна информация чрез оптимално използване на съществуващите инструменти се съдържат в Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества, който следва да бъде изпълняван приоритетно.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- Незабавно да гарантират, че се вземат всички необходими мерки за пълното прилагане на Регламент 98/2013 относно прекурсорите на взривни вещества.
- Да осигурят пълното прилагане на регламента относно общи стандарти за дезактивиране на огнестрелни оръжия, който започна да се прилага на 8 април 2016 г.

³⁰ Регламент (ЕС) № 98/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2013 г. относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества (ОВ L 39, 9.2.2013 г., стр. 1—11).

³¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2403 на Комисията от 15 декември 2015 г. за определяне на общи насоки относно стандартите и методите за дезактивиране с цел осигуряване на гаранции, че дезактивираните огнестрелни оръжия са приведени в състояние на необратима нефункционалност (ОВ L 333, 19.12.2015 г., стр. 62—72).

³² COM(2015) 750 final, 18 ноември 2015 г.

Европейският парламент и Съветът следва:

- Незабавно да постигнат съгласие по предложението на Комисията за преразглеждане на Директива 91/477/ЕИО относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие.

Комисията:

- Ще предприеме необходимите мерки за ускоряване на изпълнението на съответните действия, включени в Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества, с амбициозни срокове.
- Ще използва правомощията си съгласно Договорите, за да осигури правилното прилагане на достиженията на правото на ЕС.

2.6 Пресичане на достъпа на терористите до финансиране

Една от отличителните черти на неотдавнашните нападения е, че общият размер на похарчените средства изглежда несъразмерно малък в сравнение с опустошителните последици от тях.

В наскоро приетия План за действие относно борбата с финансирането на тероризма³³ вече се предвиждат амбициозни срокове, по които Комисията е поела твърд ангажимент и смята да спази. Този план доразвива две основни цели. Първо, какво още да се направи за разкриването на терористичните организации и техните поддръжници и за предотвратяването на прехвърлянето от тях на парични средства и други активи, както и какво още да се направи, за да може движението на финансовите средства да помогне, когато е възможно, на правоприлагащите органи да проследяват терористите и да предотвратяват извършването на престъпления от тях. Второ, какво още да се направи за разбиването на източниците на приходи за терористичните организации чрез насочване на усилията най-вече срещу капацитета им да набират средства. Наред с други действия, през следващите месеци Комисията ще представи законодателни предложения. Държавите членки следва да изпълнят своята част от задачите и да приложат вече договореното законодателство възможно най-бързо.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- Да изтеглят срока за ефективно транспониране и влизане в действие на четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари най-късно през четвъртото тримесечие на 2016 г.

Комисията:

- До юни 2016 г. ще приеме законодателно предложение за преразглеждане на четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари.
- До юни 2016 г. ще приеме делегиран акт за идентифициране на високорисковите трети държави със стратегически пропуски в борбата с изпирането на пари/финансирането на тероризма (черен списък на ЕС).

³³ COM(2016) 50 final, 2 февруари 2016 г.

- До декември 2016 г. ще приеме законодателно предложение за хармонизиране на престъпленията и санкциите, свързани с изпирането на пари.
- До декември 2016 г. ще приеме законодателно предложение срещу незаконното движение на парични средства в брой.
- До декември 2016 г. ще приеме законодателно предложение относно взаимното признаване на решенията за замразяване и конфискация на активи от престъпна дейност.
- До декември 2016 г. ще приеме законодателно предложение за Директива относно борбата с измамите и подправянето на платежни средства, различни от парите в брой.
- До първото тримесечие на 2017 г. ще приеме законодателно предложение за засилване на правомощията на митническите органи и на сътрудничеството между тях и за борба срещу финансирането на тероризма, свързано с търговията със стоки.
- До второто тримесечие на 2017 г. ще представи доклад относно наднационалната оценка на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма и препоръки към държавите членки за подходящи мерки за справяне с тези рискове.
- До второто тримесечие на 2017 г. ще приеме законодателно предложение за борба срещу незаконната търговия с предмети на културата.

2.7 Защита на гражданите и на критичните инфраструктури

Уязвимостта на мащабните обществени прояви и на критичната инфраструктура беше подчертана от начина, по който бяха извършени нападенията в Париж и Брюксел. За да бъдат възможно най-добре подготвени за тези рискове, правоприлагащите и други ключови органи, като например тези, които отговарят за транспорта, е необходимо да извършват ефикасен обмен на релевантна информация и да изготвят превантивни мерки по координиран начин отвъд границите. Това също така предполага да подкрепят научните изследвания и новите технологии, например за откриване на взривни вещества.

Освен това терористите могат да злоупотребят с новите технологии, за да извършват нападения по нови начини. Киберпрестъпността, борбата с която е един от останалите приоритети на Европейската програма за сигурност, представлява сериозна заплаха, която може да се превърне в ново измерение за тероризма, и затова е необходимо да ѝ се обърне съответното внимание.

В Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества³⁴ също се съдържат редица мерки за предотвратяване на терористичните нападения. Те включват i) целенасочени действия за използването на детекторни технологии и за стандартизация на тяхното използване (за лесните мишени, критичната инфраструктура, обществените места), ii) разработване на иновативни детекторни инструменти, iii) засилване на съществуващите мерки и създаване на нови такива с цел повишаване на сигурността на пътниците в различните видове транспорт,

³⁴ COM(2015) 624 final, 2 декември 2015 г.

iv) използване на новите технологии за засилване на сигурността, v) разпространение на материали с насоки относно защитата на лесни мишени и vi) провеждане на изпитвания за откриване и защита. Важно е също така да се даде приоритет на въпроса за проверката на персонала, работещ в критичната инфраструктура и на други обществени места, особено на завърщащите се чуждестранни бойци терористи и другите видове радикализиран персонал, за да се предотврати използването на вътрешна информация за извършването на терористични актове.

Комисията предприе също следните инициативи:

- Европейската програма за защита на критичната инфраструктура дава цялостна рамка за дейностите, целящи подобряване на защитата на критичната инфраструктура в Европа. Чрез тази програма Комисията работи заедно с държавите членки за намаляване на уязвимостта на критичната инфраструктура и укрепване на нейната устойчивост.
- Разпространение на материали с насоки относно защитата на лесни мишени: През май 2014 г. Комисията и мрежата на летищната полиция на ЕС приключиха работата си по Наръчника на ЕС за защита на лесните мишени във и около летищата, в които се съдържат насоки относно защитата на лесни мишени. Наръчникът беше преведен на всички официални езици на ЕС и ще бъде раздаден на всички полицейски сили. През октомври 2015 г. Комисията започна също да разработва материали с насоки относно защитата на други пространства, които са лесна мишена, като например железопътния транспорт и метрото и други места, на които се събират много хора (спортни стадиони, търговски центрове, обществени гаражи и др.). Финализирането на тези насоки ще бъде ускорено и съпътствано от подходящо обучение.
- Провеждане на изпитвания за откриване и защита: През февруари 2015 г. Комисията заедно с няколко държави членки започна провеждането на изпитвания за откриване и защита в различни оперативни среди, като например летища, железопътни гари, спортни мероприятия и обществени сгради. Нови изпитвания са насрочени за май 2016 г., включително в контекста на горещите точки.
- Оценки на риска за сигурността: Комисията разработи оценки на риска за сигурността, за да се гарантира, че изготвянето на политики на равнище ЕС в области като сигурността на транспорта, сигурността на границите или финансирането на тероризма става въз основа на подходящ анализ на съответните рискове за сигурността с цел да се предвидят ефективни действия в отговор на тези рискове и намиращите се в основата им заплахи. Работата по тях се извършва съвместно с държавите членки, ЕСВД и съответните агенции на ЕС.
- Хибридни заплахи: Комисията и върховният представител приеха Съвместно съобщение за съвместна рамка за борба с хибридните заплахи³⁵, в което се представят практически предложения за подпомагане на борбата с хибридните заплахи и за укрепване на устойчивостта на ЕС и неговите държави членки, както и на техните партньори. Всички участници се насърчават да изпълняват тези действия бързо.

³⁵ JOIN(2016) 18 final, 6 април 2016 г.

Борбата с престъпността и тероризма трябва непрекъснато да се опира на новите технологии и капацитет. Необходими са по-нататъшни мерки за справяне с предизвикателствата, свързани с откриването на заплахи. Комисията също така ще насочи средства за научни изследвания към бъдещите нужди от технологии и капацитет. Програмата за сигурни общества по линия на „Хоризонт 2020“ разполага с бюджет от 1,7 милиарда евро за периода 2014—2020 г. Работните програми за 2016—2017 г. бяха договорени, като редица действия в тях са свързани конкретно с борбата срещу тероризма. В бъдещите покани за представяне на предложения и следващите годишни програми следва да се обърне особено внимание на технологиите и капацитета за борба с тероризма въз основа на работата на Европейския център за борба с тероризма, както и на националните правоприлагащи и разузнавателни служби.

В Европейската програма за сигурност се подчертава, че наличието на конкурентоспособен сектор на сигурността в ЕС може да допринесе и за независимостта на ЕС при посрещането на нуждите, свързани със сигурността. ЕС насърчава разработването на иновативни решения в областта на сигурността, например чрез въвеждането на стандарти и общи сертификати. През 2016 г. Комисията ще направи предложения за оборудването за проверка по летищата с цел да се премахнат пречките пред единния пазар, както и да се подобри конкурентоспособността на сектора на сигурността в ЕС по отношение на експортните пазари.

Информационните системи са основен елемент в нашето общество. Въпреки че предната линия на защита следва да се състои от строги мерки за киберсигурност, необходимо е също така да осигурим ефективно разследване и наказателно преследване на престъпленията, които са насочени към тези системи или ги използват. В Директивата относно атаките срещу информационните системи (2013/40/ЕС) се съдържа обща европейска наказателноправна уредба за тази област. В момента Комисията следи прилагането на Директивата от държавите членки и ще докладва на Парламента и на Съвета през 2017 г., като вземе предвид техническите и правните новости в областта на киберпрестъпленията и евентуалната необходимост от допълнително укрепване на правната уредба. За да допълни предложението за Директива относно мрежовата и информационна сигурност³⁶ с цел засилване на сътрудничеството и обмена на информация относно киберзаплахите, през юни Комисията ще предложи допълнителни мерки, за да подпомогне сътрудничеството в тази област и да развие промишлените мощности.

Третиране на допълнителните бюджетни разходи, свързани със сигурността

Защитата има своята цена, било то от гледна точка на разполагането на разузнавателни, правоприлагащи или въоръжени сили, или на укрепването на инфраструктурите. Тези разходи обаче трябва да се разглеждат от гледна точка на човешките и икономическите щети, които шепя престъпници могат да причинят. С оглед на сериозността на заплахата, пред която е изправен понастоящем ЕС, при обмислянето на допълнителните бюджетни разходи, пряко свързани с тази заплахата, Комисията ще предложи да се използва гъвкавостта, заложена в Пакта за стабилност и растеж, с цел обезпечаване на възможността за реагиране на необичайни събития, които са извън

³⁶ COM(2013) 48 final, 7 февруари 2013 г.

контрола на управляващите. Комисията ще работи с държавите членки, за да се постигне необходимото съгласие за бъдещите действия.

Следващи стъпки:

Комисията:

- Незабавно ще предприеме необходимите мерки за ускоряване на изпълнението на съответните действия, включени в Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества.
- До септември 2016 г. ще предложи валидни за целия ЕС правила за сертифициране на оборудването за проверка по летищата.
- До декември 2016 г. ще актуализира Наръчника на ЕС за защита на лесните мишени във и около летищата.
- До май 2016 г. ще проведе нови изпитвания за откриване и защита, включително в контекста на горещите точки.
- Ще насочи средства за научни изследвания към бъдещите нужди от технологии и капацитет.
- Ще предложи подход към третирането на извънредните бюджетни разходи, пряко свързани с борбата с тероризма, в контекста на Пакта за стабилност и растеж. Комисията възнамерява да използва такъв подход в следващия пакет с документи за европейския семестър тази пролет .

2.8 Външнополитическото измерение

Европейската програма за сигурност е предназначена също така да осигури по-голяма съгласуваност между вътрешните и външните действия в областта на сигурността, като се има предвид пряката връзка между тези два вида дейности, и да се опре на работата на координатора на ЕС за борбата с тероризма, Комисията и ЕСВД.

Съседните на ЕС региони са в центъра на вниманието. Вече е установен целенасочен и усъвършенстван диалог в сферата на сигурността и борбата с тероризма, по-специално с Йордания, Ливан, Мароко, Тунис и Турция, и конкретни планове за действие са в процес на договаряне с тези държави. Експерти по сигурността и борбата с тероризма са изпратени на работа в делегациите на ЕС в Алжир, Ирак, Йордания, Мароко, Нигерия, Саудитска Арабия, Тунис и Турция. Въз основа на този опит ЕС трябва да постави началото на партньорство със средиземноморските държави за борба с тероризма, както и да разшири мрежата от експерти по сигурността и борбата с тероризма, като включи в нея други приоритетни държави и региони (напр. Ливан, Сахел и Западните Балкани).

Неотдавнашните събития показаха наличието на значителни пропуски в сътрудничеството със средиземноморските ни партньори въпреки общите ни проблеми. Дипломатията на ЕС в областта на вътрешните работи и правосъдието и сътрудничеството за борба с тероризма трябва да се развиват приоритетно с партньори от Турция до Мароко, с подкрепата на Европейския център за борба с тероризма, така

че да се осигурят ефективен обмен на информация и полицейско сътрудничество в рамките на подходяща рамка за защита на данните.

ЕС трябва да засили присъствието си в съответните многостранни международни форуми за борба с тероризма и по въпросите на сигурността (като например Организацията на обединените нации, Глобалния форум за борба с тероризма, G-7 и Специалната група за финансови действия) с цел насърчаване на международното сътрудничество за борба с тероризма и по въпросите на сигурността.

В Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества³⁷ и Плана за действие от 2 февруари 2016 г. относно засилването на борбата с финансирането на тероризма³⁸ се съдържат конкретни действия по отношение на трети държави, и по-специално държавите в непосредствено съседство с ЕС. Те предвиждат по-специално ЕС да активизира сътрудничеството си със съседните държави относно измерението, свързано със сигурността, включително в областта на борбата с незаконния трафик на малки оръжия и леки въоръжения и борбата с незаконния трафик на хора, предмети на културата и наркотици. Предвижда се незаконният трафик и използването на огнестрелни оръжия и взривни вещества да бъдат систематично включени в диалозите в областта на сигурността с ключови партньорски държави и партньорски организации.

В преразгледаната европейска политика за съседство също се предвижда рамка за действия в съседните страни, тъй като тя обединява по съгласуван начин измерението, свързано със сигурността, и други стабилизационни елементи, като борбата с корупцията и злоупотребата с власт, икономическото развитие, възможностите за инвестиции и заетост за младите хора, както и конкретна финансова подкрепа за гражданското общество с аспект на борба с радикализацията.

Следващи стъпки:

Комисията:

- Ще предприеме необходимите мерки за ускоряване на изпълнението на външното измерение на Плана за действие от 2 декември 2015 г. относно огнестрелните оръжия и взривните вещества, като се следват амбициозни срокове, с особен акцент върху ограничаването на трафика на огнестрелни оръжия и взривни вещества от Западните Балкани и възможните нови източници на контрабанда на оръжие, развиващи се в други региони в непосредствено съседство с ЕС.
- Ще предприеме необходимите мерки за ускоряване на изпълнението на съответните действия, включени в Плана за действие от 2 февруари 2016 г. относно засилването на борбата с финансирането на тероризма.
- Ще започне размисъл относно това как да се допълнят и задълбочат засилените диалози за борба с тероризма с приоритетните средиземноморски държави с цел изграждане на ефективно партньорство за борба с тероризма.
- Ще подпомогне изпълнението на съвместния план за действие, изготвен в контекста на Инициативата за борба с тероризма в Западните Балкани.

³⁷ COM(2015) 624 final, 2 декември 2015 г.

³⁸ COM(2016) 50 final, 2 февруари 2016 г.

3. Заключение

Едни от най-големите опасения на гражданите естествено са свързана със сигурността. През изминалата година терористичните нападения, при които бяха убити или ранени стотици лица в Европейския съюз, изкараха тези опасения на преден план. Всички участници трябва да изпълнят своята част от задачите, за да се гарантира, че Европейският съюз прави всичко възможно в рамките на своите правомощия, за да гарантира сигурността на своите граждани.

В съвременния свят терористите и другите престъпници действат в трансгранична и транснационална среда. За да могат ефективно да се справят със заплахата, която те представляват, европейските правоприлагащи органи трябва да си сътрудничат безпрепятствено, да обединят своите ресурси и разузнавателни сведения и да работят съвместно. Това е единственият начин за ефективно противодействие на терористичната заплаха. Вътрешната сигурност на една държава членка е вътрешната сигурност на всички останали.

В настоящото съобщение се представят предприетите до момента действия и тези, които е необходимо да се предприемат в непосредствено бъдеще, както на европейско, така и на национално равнище, за да се осигури на всички европейски граждани високото равнище на сигурност, което те очакват. В приложението се съдържа пътна карта за подготвяне на условията за истински Съюз на сигурност в Европа: Комисията ще докладва за постигнатия напредък. Наша съвместна и неотложна отговорност е да приложим тези мерки бързо и цялостно и да преодолеем разпокъсаността в инструментите, информацията и нагласите, която в противен случай ще продължи да се използва от терористите, за да подкопават ценностите, които са толкова скъпи на европейците. Комисията счита, че тези мерки следва да се разгледат бързо от Европейския парламент и Съвета и призовава Европейския съвет да направи преглед на последващите действия във връзка с настоящото съобщение по време на следващото си заседание.